

การศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อพัฒนา ฐานข้อมูลสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นาอิกา เดิคุนทด¹สมโภช พิมพ์พงษ์ดอน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ช่วงปีงบประมาณ 2552-2554 โดยใช้ซอฟต์แวร์รหัสเปิด KnowledgebasePublisher: Version 2.0 ประเมินประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลในปีงบประมาณ 2554 โดยศึกษาความต้องการ ความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อย่างต่อเนื่องตามความต้องการของผู้รับบริการ และเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) วิเคราะห์ระบบ 2) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเว็บพอร์ทัลสารสนเทศ 3) ประเมินผลประสิทธิภาพระบบฐานข้อมูลและเว็บพอร์ทัลสารสนเทศ โดยศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลสารสนเทศ 4) ปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ และแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์/นักวิจัย บุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นและบุคคลภายนอก ที่มีประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 263 คน ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้แทนของแต่ละกลุ่ม จำนวน 24 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ผลการประเมินในระยะแรกและระยะที่สองของโครงการพบว่า ผู้รับบริการมีความต้องการให้ปรับปรุงระบบนำทาง จัดองค์ประกอบหน้าจอแสดงผลให้มีความน่าสนใจ และระยะที่สามของโครงการพบว่าผู้รับบริการมีความต้องการให้ปรับปรุงหน้าโฮมเพจและระบบจัดการเว็บไซต์ ปรับปรุงวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจโดยแทรกสื่อประกอบการพรรณนา หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศให้ได้ระบบงานที่มีประสิทธิภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ ผลการประเมินความพึงพอใจในระยะสุดท้ายของโครงการพบว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นโดยรวม ร้อยละ 89.85 และมีความพึงพอใจในระดับมากในด้าน เนื้อหาสารสนเทศ ร้อยละ 89.84 การสืบค้นข้อมูล/สารสนเทศ ร้อยละ 90.06 และการออกแบบหน้าจอการสืบค้น ร้อยละ 89.66

คำสำคัญ : ความต้องการของผู้รับบริการ; ความพึงพอใจของผู้รับบริการ; ฐานข้อมูล; ฐานข้อมูลสารสนเทศ

หัวเรื่อง : ภูมิปัญญาชาวบ้าน- ฐานข้อมูล- วิจัย; ฐานข้อมูลสารสนเทศ- ความพอใจของผู้ใช้บริการ- วิจัย;
ห้องสมุดและบริการของห้องสมุด- วิจัย; สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น-
ความพอใจของผู้ใช้บริการ- วิจัย

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ✉ nayder@kku.ac.th

² นักวิชาการศึกษาชำนาญการ กลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ✉ somphot@kku.ac.th

**Study of client's needs and satisfaction to develop
E-Saan Information Database, Academic Resources Center,
Khon Kaen University**

Nayika Derdkhutod
Somphot Phimpongton

Abstract

This research aims to develop effective E-Saan Information database, Academic Resources Center, Khon Kaen University during the research of the fiscal year 2552-2554. The database was developed by using open source software KnowledgebasePublisher V 2.0. The study evaluated the performance of database systems in fiscal year 2554, client's needs and satisfaction, opinions and suggestions of the client toward the database. The data were analyzed and used as guidelines for developing and updating information about the E-Saan Information database, Academic Resources Center, Khon Kaen University continues to meet the needs of the user and increased satisfaction with the service. The research methods: 1) System analysis. 2) To develop an E-Saan Information database and web portal. 3) To evaluate the performance of the database and web portal systems by studying the preferences and needs of the user toward the database. 4) Continuous improvement and development of the database. Tools used in the evaluation system includes an online questionnaire and semi-structured interviews. The sample included Khon Kaen University students, faculty members/researchers, staff and external parties. With experience in using the database. Selecting an accidental sample. Quantitative data collected on a sample of 263 people with an online questionnaire. And qualitative data on a sample of 24 people with in-depth interviews. The data were analyzed by using percentage. Assessment in the first and second phase of the project found that the user needs to update the navigation system, display elements are interesting. And the third phase of the project found that the user needs to update the home page and website management. Improve the presentation of content to multimedia by inserting the description. After the third assessment all of the assessments results were used to improve the database system to be more efficient and effective system. The findings of assessment in the final stage of the project indicated that the overall client's satisfaction increased by 89.85 percent and a high level of satisfaction. 89.84 percent of the information content, searching the data / information, 90.06 percent, and the 89.66 percent of the query screen design.

Keywords: Client's needs; Client's satisfaction; Database; E-Saan Information Database.

Subject Headings: Local wisdom- -database- -research; E-Saan Information- -user satisfaction- -research;
Public services [Libraries]- -research; Academic Resources Center, Khon Kaen
University- -user satisfaction- -research.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิปัญญาอีสานจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ก่อกำเนิด สังคม ปรับเปลี่ยนตามเหตุปัจจัย อยู่ในจิตใจ ระบบคิด พฤติกรรม ความเคยชินและความสันทัดจัดเจนที่เรียกเป็นองค์รวมว่า **วัฒนธรรมของชาวบ้าน** ซึ่งได้รับการทดสอบในชีวิตจริง ผ่านกาลเวลา สถานการณ์ และบริบททางเศรษฐกิจสังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ ส่งผลให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายสิ่งหลายอย่างตกสมัยไปแล้ว แต่ก็ยังมีอีกหลายอย่างที่ยังคงอยู่ หากแต่มีการปรับใช้ตามสถานการณ์แล้วองอาจงามเติบโตต่อไป บางทีก็มีการผลิตซ้ำ หรือสร้างขึ้นใหม่เพื่อแก้ปัญหาในบริบทใหม่ในทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ กล่าวโดยรวมว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเกิดดับ ปรับเปลี่ยน เรียนรู้ใหม่ และงอกงามอยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดการเพื่อนำเอาภูมิปัญญาที่คนในสังคมรู้และเข้าใจมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จึงต้องมียุทธศาสตร์และอุปบายหลายอย่างในความคิดและการกระทำที่แตกต่างจากความรู้ทั่วไป (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2546: คำนำ (7)-(8)) และด้วยเหตุที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันบริการสารสนเทศที่มีศักยภาพและมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคมสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการสารสนเทศในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคมไทยอย่างยั่งยืน (ขวัญชฎิลพิศาลพงศ์, 2554) โดยฐานคิดดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาที่ท้าทายให้แสวงหาวิธีการจัดการที่เหมาะสม เพื่อนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นสืบไป

มูลนิธิสานสนเทศ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาอีสานอย่างยั่งยืน ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บพอร์ทัลอีสานสนเทศ ในปีงบประมาณ 2552 - 2554 โดยใช้ซอฟต์แวร์รหัสเปิด KnowledgebasePublisher: Version 2.0 หรือ KP 2.0 ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาอีสาน เพื่อส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นตามบทบาทของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการข้อมูลท้องถิ่นที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน (นาธิกา เดิดขุนทด, 2548: 63-74)

จากการวางแผนพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ พบว่า โปรแกรม KP 2.0 มีข้อดีคือ ติดตั้งและจัดการฐานข้อมูลง่าย สามารถประยุกต์ใช้งานได้ทั้งบนระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Window) และลินุกซ์ (Linux) อีกทั้งยังสามารถเพิ่มหมวดหมู่ (Category) และรายการสารสนเทศได้ไม่จำกัด (Double, Jade LLC., ©2010; เซอร์บิตดอทคอม, ©2546-2553: ออนไลน์) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสาน ด้วยเหตุนี้ในปีงบประมาณ 2554 มูลนิธิสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการ ความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการฐานข้อมูลอีสานสนเทศ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถสนองความต้องการของผู้รับบริการและเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ที่แข่งขันด้วยการสร้างนวัตกรรม เป็นปัจจัยหลักสำหรับนำมาใช้ขับเคลื่อนความอยู่ดีกินดีและความสุขของพลโลก ซึ่งการพัฒนานวัตกรรมต้องอาศัยความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2546:74) ห้องสมุดยุคใหม่ต้องเปลี่ยนแนวคิดจากแนวคิดเดิมที่เน้นการเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศ (Ownership) มาสู่แนวคิดใหม่คือเน้นการเข้าถึง (Access) ทรัพยากรสารสนเทศ (Stueart, 1993: 15-22) และปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นศูนย์กลางในการจัดหา จัดเก็บ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศกลายมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ (Learning Resources Center) ที่ให้ความรู้ทุกรูปแบบแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้บทบาทของบรรณารักษ์ในห้องสมุดยุคใหม่ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากการที่ต้องทำหน้าที่หลักในการจัดหา วิเคราะห์หมวดหมู่ทำรายการ และให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศ มาเป็นผู้จัดการความรู้ (Knowledge Manager) ด้วยการจัดการความรู้ให้แก่ผู้รับบริการได้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวกโดยนำเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้ เช่น เทคโนโลยีฐานข้อมูล เทคโนโลยีระบบเครือข่าย ระบบโทรคมนาคม บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ของบรรณารักษ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อบุคคลและหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชนอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีการพัฒนาเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้งานในรูปแบบสื่อประสม (Multimedia) มากขึ้น ผู้ใช้สามารถสัมผัสได้อย่างใกล้ชิดเสมือนมีส่วนร่วมในเหตุการณ์จำลองที่คอมพิวเตอร์ได้สร้างขึ้น พัฒนาการของคอมพิวเตอร์จึงควรเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถทดแทนข้อจำกัดของมนุษย์ ดังที่ ธงชัย สิทธิกรณ (2544: 2-4) ได้กำหนดเป็น 4 S Special ดังนี้

1. หน่วยความจำ (Storage) หมายถึง ความสามารถในการเก็บข้อมูลจำนวนมากและเป็นเวลานาน
2. ความเร็ว (Speed) หมายถึง ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้เวลาน้อย
3. ความเป็นอัตโนมัติ (Self Action) หมายถึง ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลตามลำดับ ขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่องอย่างอัตโนมัติ
4. ความน่าเชื่อถือ (Sure) หมายถึง ความสามารถในการประมวลผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ถูกต้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เช่น รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อการบริหาร (2546) การศึกษาเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศบนเวปค์ไวด์เว็บ (สมชาย วรณฺญานุไกร, 2545: 28-42; 2549: 8-22) การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง “ลายผ้าพื้นเมืองจังหวัดสกลนคร” เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศผ่านเว็บแอปพลิเคชัน (กรรณิการ์ กมลรัตน์และคณะ, 2551: 1-11) การพัฒนาฐานข้อมูลจัดเก็บและ

ค้นคืนสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (นิวส ศรีชัยรัตน์, 2552: 310-315) โครงการพัฒนาฐานข้อมูลนันทบุรีศึกษา (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554) งานวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และปัญหาในการใช้บริการของผู้รับบริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เช่น งานวิจัยเรื่องการศึกษาข้อมูลออนไลน์กับเสียงสะท้อนกลับของผู้ใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ชมพูนุช บุญญวรรณ, 2545: 38-42)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ล้วนแล้วแต่เป็นการศึกษาที่มีคุณค่าและเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิจัยและพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านการจัดเก็บ จัดแหล่ง และเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษาไว้ในฐานข้อมูลดังกล่าวต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษา
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยศึกษาความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการที่มีต่อการใช้งานฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้รับบริการฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีฐานข้อมูลอีสานสนเทศให้บริการออนไลน์ อำนวยประโยชน์ต่อผู้รับบริการห้องสมุดในการสืบค้นสารสนเทศภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษา ดังนี้

1. สามารถสืบค้นสารสนเทศภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษา ได้ทั้งแบบไล่เรียงตามหมวดหมู่ (Browse by category) และการค้นขั้นสูง (Advanced search)
2. สามารถแสดงผลผลการสืบค้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว
3. สามารถพิมพ์ผลการสืบค้นบนเครื่องพิมพ์ได้
4. สามารถส่งสารสนเทศที่สืบค้น ไปยังผู้รับบริการ ได้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้งานฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ประกอบด้วย นักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อาจารย์/นักวิจัย บุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และบุคคลภายนอก ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้รับบริการที่เข้ามาใช้งานฐานข้อมูลอีสานสนเทศและตอบแบบสอบถามออนไลน์ ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2554 จำนวน 263 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ เริ่มโครงการเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 และสิ้นสุดโครงการเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ในงานวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาในรายละเอียดแต่ละเรื่องดังต่อไปนี้

1. การออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศในปัจจุบัน การพิจารณาเลือกใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน

2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเว็บพอร์ทัลอีสานสนเทศ ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตข้อมูล/สารสนเทศ การจัดการด้านเนื้อหา การเขียนบทความ การบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งสารสนเทศอื่น และการจัดทำคู่มือการใช้งาน

3. ประเมินผลระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ประกอบด้วย การศึกษาความต้องการ ความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

(1) แบบสอบถามออนไลน์ที่คณะผู้วิจัยออกแบบไว้ที่หน้าเว็บไซต์ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลอีสานสนเทศ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาของสารสนเทศ ด้านการสืบค้นข้อมูล/สารสนเทศ

ด้านการแสดงผลหน้าจอการสืบค้น และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สเกลที่นำมาใช้สร้างแบบสอบถามคือ ลิเกิร์ตสเกล (Likert scale) กำหนดออกเป็น 5 สเกลและให้ระดับคะแนนแต่ละสเกลจาก 5 = ความพึงพอใจมากที่สุด 4 = ความพึงพอใจมาก 3 = ความพึงพอใจปานกลาง 2 = ความพึงพอใจน้อย 1 = ความพึงพอใจน้อยที่สุด

(2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured In-depth Interview) มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการใช้ฐานข้อมูลอีสานสนเทศของผู้รับบริการ

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ด้วยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ให้ผู้ที่มิมีประสบการณ์ในการใช้งานฐานข้อมูลอีสานสนเทศตอบทางออนไลน์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสะสม ในปีงบประมาณ 2554 (1 ต.ค. 2553-30 ก.ย. 2554) แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2553 ระยะที่ 2 ระหว่างเดือนตุลาคม-มีนาคม 2554 ระยะที่ 3 ระหว่างเดือนตุลาคม-มิถุนายน 2554 และระยะที่ 4 ระหว่างเดือนตุลาคม 2553-กันยายน 2554

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แทนของประชากรแต่ละกลุ่มจำแนกตามสถานภาพ เพื่อศึกษาความต้องการของผู้รับบริการฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญที่เคยใช้ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ดังนี้ ระยะ

ที่ 1 เดือนพฤศจิกายน 2553 จำนวน 6 คน ระยะที่ 2 เดือนเมษายน 2554 จำนวน 6 คน ระยะที่ 3 เดือน กรกฎาคม 2554 จำนวน 6 คน และระยะที่ 4 เดือน พฤศจิกายน 2554 จำนวน 6 คน รวมจำนวน 24 คน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล จำนวนค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ซึ่งเป็นค่าร้อยละสะสมทุกไตรมาส

3.5 นำผลการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทุกระยะที่เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศอย่างต่อเนื่องตามหลักการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีข้อสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น ได้ดำเนินการพัฒนาระบบโดยใช้ซอฟต์แวร์รหัสเปิด KP 2.0 ประมวลผลบนระบบปฏิบัติการลินุกซ์ (Linux) และบันทึกรายละเอียดของข้อมูลภูมิปัญญาอีสานลงในเขตข้อมูลศูนย์ข้อมูลความรู้ของโปรแกรมดังกล่าว ตามมาตรฐานการลงรายการเมตาแท็ก (Metatag) ทำให้ได้ฐานข้อมูลจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศภูมิปัญญาอีสานที่สามารถครอบคลุมคุณสมบัติการทำงานดังต่อไปนี้

1.1 จัดเก็บสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษา จำนวน 839

ระเบียบ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 11 หมวด ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม การแพทย์แผนไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทุนและธุรกิจชุมชน ศิลปกรรม ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญา ศาสนา และประเพณี โภชนาการ วิศวกรรมและสถาปัตยกรรมไทย และทั่วไป รูปแบบของข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นเรื่องย่อ (Synopsis) สารสังเขป (Abstract) งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ บทความที่คณะผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นจากทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในห้องสมุด บทสัมภาษณ์ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน สารสนเทศในรูปแบบอื่น ได้แก่ อัลบั้มภาพ วิดิทัศน์ ข้อมูลเกี่ยวกับข่าว กิจกรรมในห้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 สามารถสืบค้นสารสนเทศได้ โดยใช้ทางเลือกในการค้นคืน ได้แก่ การไล่เรียงตามหมวดหมู่ (Browse by category) และการค้นหาขั้นสูง (Advanced search) ระบบจะทำการสืบค้นและแสดงผลลัพธ์ให้โดยอัตโนมัติ

1.3 สามารถปฏิบัติการเป็นเว็บพอร์ทัล (Web portal) เชื่อมโยงฐานข้อมูลอีสานสนเทศกับแหล่งสารสนเทศอื่น เช่น แฟ้มเอกสารเวิร์ด (Word file/folder) แฟ้มพีดีเอฟ (PDF file/folder) สื่อประสม (Multimedia) ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/งานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (E-Thesis) และแหล่งสารสนเทศอื่นบนอินเทอร์เน็ต (URL link on Internet)

1.4 สามารถแสดงผลสารสนเทศที่จัดเก็บในฐานข้อมูลอีสานสนเทศบนอินเทอร์เน็ตได้

1.5 สามารถพิมพ์ผลการสืบค้นได้

1.6 สามารถแสดงผลลัพธ์และ นำส่งข้อมูลทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ได้

1.7 สามารถให้บริการข้อมูล ข่าวสารทันสมัย RSS Feed ได้

2. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

(<http://esanwisdom.kku.ac.th/e-san/>) โดยศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาของสารสนเทศ ด้านการสืบค้นข้อมูล/สารสนเทศ และด้านการออกแบบหน้าจอการสืบค้น ได้แก่ ขนาดตัวอักษร แบบตัวอักษร

สีตัวอักษร สีพื้นหลัง และการจัดรูปแบบและองค์ประกอบ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้รับบริการในการปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ผลการศึกษาเป็นค่าร้อยละสะสมทุกไตรมาส สรุปได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 263 คน ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายนอกมากที่สุด ร้อยละ 33.84 รองลงมาเป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 30.04 และนักศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 13.31 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดเป็นอาจารย์/นักวิจัย ร้อยละ 6.08 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ระยะที่ 1 ต.ค.53-ธ.ค.53		ระยะที่ 2 ต.ค.53-มี.ค.54		ระยะที่ 3 ต.ค.53-มิ.ย.54		ระยะที่ 4 ต.ค.53-ก.ย.54	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักศึกษาปริญญาตรี	26	40.00	57	33.93	61	33.70	79	30.04
นักศึกษาปริญญาโท	9	13.85	24	14.29	25	13.81	35	13.31
นักศึกษาปริญญาเอก	3	4.61	12	7.14	14	7.73	21	7.98
อาจารย์/นักวิจัย	3	4.61	9	5.36	10	5.53	16	6.08
บุคลากรสายสนับสนุน	4	6.16	14	8.33	16	8.84	23	8.75
บุคคลภายนอก	20	30.77	52	30.95	55	30.39	89	33.84
รวม	65	100	168	100	181	100	263	100

เมื่อสอบถามความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลอีสานสนเทศโดยเฉลี่ยเดือนละ 3-5 ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 34.98 รองลงมาใช้เฉลี่ยน้อยกว่า 3 ครั้งต่อเดือน

ร้อยละ 27.76 ใช้เฉลี่ยเดือนละ 6-8 ครั้ง ร้อยละ 20.15 ตามลำดับ โดยมีการใช้เฉลี่ยเดือนละ 9-11 ครั้ง เดือนละ 12-15 ครั้ง และเดือนละมากกว่า 15 ครั้ง น้อยที่สุดเท่ากัน ร้อยละ 5.70 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

ความถี่ในการใช้ ฐานข้อมูล	ระยะที่ 1 ต.ค.53-ธ.ค.53		ระยะที่ 2 ต.ค.53-มี.ค.54		ระยะที่ 3 ต.ค.53-มิ.ย.54		ระยะที่ 4 ต.ค.53-ก.ย.54	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 3 ครั้ง	18	27.69	54	32.14	64	35.36	73	27.76
3-5 ครั้ง	31	47.69	61	36.31	64	35.36	92	34.98
6-8 ครั้ง	10	15.38	21	12.50	21	11.60	53	20.16
9-11 ครั้ง	3	4.62	13	7.74	11	6.08	15	5.70
12-15 ครั้ง	2	3.08	9	5.36	11	6.08	15	5.70
มากกว่า 15 ครั้ง	1	1.54	10	5.95	10	5.52	15	5.70
รวม	65	100	168	100	181	100	263	100

2.2 ความพึงพอใจด้านเนื้อหาของสารสนเทศ พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมสะสม ร้อยละ 89.84 เมื่อจำแนกความพึงพอใจด้านเนื้อหาของสารสนเทศแต่ละด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุกด้านในระดับมากตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา ร้อยละ 90.57 ด้านความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ร้อยละ 89.96 ด้านความหลากหลายของเนื้อหา ร้อยละ 89.89 ด้านความน่าสนใจของเนื้อหา ร้อยละ 89.66 ด้านการนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 89.58 และด้านความทันสมัยของเนื้อหา ร้อยละ 80.73

2.3 ความพึงพอใจด้านการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมสะสม ร้อยละ 90.06 เมื่อจำแนกความพึงพอใจด้านการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจทุก

ด้านในระดับมากตามลำดับดังนี้ ด้านความสะดวกในการเรียกใช้เมนูหรือปุ่มคำสั่ง และด้านระยะเวลาในการรอผลการสืบค้นสารสนเทศ ร้อยละ 90.49 เท่ากัน ด้านการสืบค้นสารสนเทศแบบไล่เรียงตามหมวดหมู่ ร้อยละ 90.19 ด้านการแนะนำการสืบค้นข้อมูล/สารสนเทศชัดเจน ร้อยละ 90.04 ด้านการสืบค้นสารสนเทศแบบเจาะจงตามคำสำคัญ ร้อยละ 89.81 ด้านลำดับการเชื่อมโยงผลการสืบค้นสารสนเทศ ร้อยละ 89.73 และด้านการแสดงผลการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการ ร้อยละ 89.66

2.4 ความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าจอการสืบค้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจสะสม ร้อยละ 89.66

2.5 ความพึงพอใจโดยรวมทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวม ร้อยละ 89.85 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละสะสมความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

ระยะเวลา รายการประเมิน	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	ระยะที่ 4
	ต.ค.53-ธ.ค.53 N = 65	ต.ค.53-มี.ค.54 N = 168	ต.ค.53-มิ.ย.54 N = 181	ต.ค.53-ก.ย.54 N = 263
1. ด้านเนื้อหาของสารสนเทศ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
1.1 ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา	85.85	85.60	85.86	89.96
1.2 ความน่าสนใจของเนื้อหา	85.23	84.88	85.30	89.66
1.3 ความหลากหลายของเนื้อหา	84.62	85.12	85.71	89.89
1.4 ความทันสมัยของเนื้อหา	82.77	84.29	84.97	89.35
1.5 การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา	85.23	86.19	86.52	90.57
1.6 การนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์	85.23	84.64	85.30	89.58
ความพึงพอใจโดยรวมด้านเนื้อหา	84.82	85.12	85.61	89.84
2. การสืบค้นข้อมูล/ สารสนเทศ				
2.1 ความสะดวกในการเรียกใช้ เมนูหรือปุ่มคำสั่ง	88.31	86.31	86.63	90.49
2.2 การสืบค้นสารสนเทศแบบไล่ เรียงตามหมวดหมู่ (Browse by category)	87.38	85.83	86.19	90.19
2.3 การค้นหาขั้นสูง (Advanced search)	86.15	85.00	85.41	89.81
2.4 ระยะเวลาในการรอผลการ สืบค้นสารสนเทศ	86.46	85.83	86.41	90.49
2.5 ลำดับการเชื่อมโยงผลการ สืบค้นสารสนเทศ	85.85	85.00	85.30	89.73
2.6 ผลการสืบค้นสารสนเทศที่ ต้องการ	85.23	84.76	85.19	89.66
2.7 ข้อเสนอแนะการสืบค้นข้อมูล/ สารสนเทศชัดเจน	84.62	85.48	85.75	90.04
ความพึงพอใจโดยรวมด้านการสืบค้น	86.29	85.46	85.84	90.06
3. ด้านการออกแบบหน้าจอ การสืบค้น	84.62	84.40	85.19	89.66
4. ความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 3 ด้าน	85.25	84.99	85.55	89.85

3. ความต้องการของผู้รับบริการ
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คณะ
ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเชิงคุณภาพออกเป็น 4
ระยะ ๆ ละ 3 เดือน ดำเนินการสัมภาษณ์เชิง
ลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แทนของประชากร
แต่ละกลุ่มจำแนกตามสถานภาพ ระยะละ 6
คน รวมจำนวน 24 คน ผลการศึกษาพบว่า
ผู้รับบริการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ฐานข้อมูล
อีสานสนเทศเป็นฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ ใช้
งานง่าย การสืบค้นสารสนเทศสะดวก และ
แสดงผลการสืบค้นได้รวดเร็ว แต่มีข้อที่ควร
ปรับปรุงคือ

3.1 ระบบนำทางใช้ตัวอักษรขนาดเล็ก
เกินไป ควรใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าเดิม

3.2 ควรออกแบบหน้าแสดงผลให้
น่าสนใจกว่าเดิม

3.3 ควรปรับปรุงด้านเนื้อหา เช่น
เนื้อหาของงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ควรมี
เนื้อหาฉบับเต็ม (Full text) ทุกรายการ ควรเพิ่ม
เนื้อหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ประเภท Unseen
Thailand ให้มากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ รวมทั้งข้อมูลด้าน
การท่องเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ ในภาค
ตะวันออก เฉียงเหนือ

3.4 ควรเพิ่มวิธีการนำเสนอเนื้อหาให้
น่าสนใจ ด้วยการแทรกสื่อประสมประกอบการ
พรรณนาความ

3.5 ควรมีการจัดการหน้าโฮมเพจ (Home
page) ของเว็บไซต์อีสานสนเทศให้มีความ
สวยงามมากขึ้น

3.6 ควรได้มีการศึกษาวิธีการใช้งาน
โปรแกรมนี้ทุกคำสั่งให้ถ่องแท้ พัฒนาคำสั่ง

ของโปรแกรมให้เป็นเมนูภาษาไทย และมี
การศึกษาพัฒนาโปรแกรมอย่างต่อเนื่องเพื่อ
การใช้งานที่สมบูรณ์ต่อไป

3.7 ควรมีการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูล
อีสานสนเทศให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

4. คณะผู้วิจัยนำผลการศึกษาความ
ต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ
ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามและ
แบบสัมภาษณ์ทุกระยะที่เก็บรวบรวมและ
วิเคราะห์ข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ
อย่างต่อเนื่องตามหลักการบริหารจัดการเชิง
คุณภาพ โดยได้ดำเนินการปรับปรุงและ
พัฒนาฐานข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

ปรับปรุงครั้งที่ 1 ในระยะที่ 2
(มกราคม-มีนาคม พ.ศ.2554)

4.1 ปรับปรุงระบบนำทาง โดยใช้
ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

4.2 จัดองค์ประกอบหน้าจอแสดงผล
ให้มีความน่าสนใจตามความต้องการของ
ผู้รับบริการ เช่น ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น
แบบตัวอักษรใช้ AngsanaNew สีตัวอักษร
ของเนื้อหาในฐานข้อมูลใช้สีน้ำเงินแทนสีดำ
และปรับปรุงสีพื้นหลังของหน้าเว็บไซต์จาก
สีน้ำเงินลายไทยเป็นสีอิฐ ซึ่งเป็นสีประจำ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปรับปรุงครั้งที่ 2 ในระยะที่ 3
(เมษายน-มิถุนายน พ.ศ.2554)

4.3 ปรับปรุงหน้าโฮมเพจและระบบ
จัดการเว็บไซต์ โดยเปลี่ยนจากระบบจัดการ
เว็บไซต์ที่เขียนขึ้นเองด้วยภาษาพีเอชพี (PHP)

และภาษาเอชทีเอ็มแอล (HTML) มาเป็นโปรแกรมรหัสเปิดจoomla เพื่อให้บริการสามารถจัดการเว็บไซต์ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในการใช้คำสั่งด้วยภาษาพีเอชพีและภาษาเอชทีเอ็มแอล

4.4 ปรับปรุงความน่าสนใจของเนื้อหาด้วยการแทรกสื่อประสมที่สำนักวิทยบริการผลิตขึ้นเองประกอบเนื้อหา

4.5 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับฐานข้อมูลโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook)

การอภิปรายผล

จากการที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ประเมินประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลด้วยการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อฐานข้อมูลดังกล่าว มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาของสารสนเทศ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจโดยรวมในด้านเนื้อหาของสารสนเทศ ร้อยละสะสม 89.84 โดยเฉพาะด้านการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาภูมิปัญญาอีสานมีความพึงพอใจมากที่สุดถึงร้อยละ 90.57 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะผู้วิจัยได้จัดเก็บสารสนเทศตามหมวดหมู่ของเนื้อหาออกเป็น 11 หมวดหมู่ ครอบคลุมเนื้อหาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,

2551) ทำให้ผู้รับบริการสะดวกในการสืบค้นสารสนเทศแบบไล่เรียงตามหมวดหมู่

2. ด้านการสืบค้นข้อมูล/ สารสนเทศ

จากการที่คณะผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรม KP 2.0 ในการพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ที่เหมาะสำหรับพัฒนาฐานข้อมูลความรู้ และฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อย บรรณารักษ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ให้กับผู้รับบริการได้ จากประสบการณ์ที่คณะผู้วิจัยดำเนินการมาพบว่า โปรแกรมนี้มีข้อดีคือ เป็นโปรแกรมที่สามารถติดตั้งได้ง่าย สามารถประยุกต์ใช้งานได้ทั้งบนระบบปฏิบัติการวินโดวส์และลินุกซ์ สร้างหมวดหมู่และรายการสารสนเทศได้ไม่จำกัด จัดการฐานข้อมูลง่ายโดยผู้ปฏิบัติงานไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในการใช้คำสั่งเอชทีเอ็มแอล หรือภาษาเอชทีเอ็มแอลมาก่อน การใช้งานไม่ยุ่งยากซับซ้อน และสืบค้นได้สะดวกและรวดเร็ว แต่มีข้อเสียคือ เนื่องจากโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมของต่างประเทศที่มีเมนูและคำอธิบายต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ ยังไม่มีคู่มือการใช้งานเป็นภาษาไทย การสืบค้นข้อมูลยังเป็นปัญหาที่ไม่สามารถสืบค้นได้ทุกเขตข้อมูล เพียงสืบค้นได้เป็นบางส่วนเท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการศึกษาความพึงพอใจด้านการสืบค้นข้อมูล/ สารสนเทศของผู้รับบริการพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละสะสม 90.06

3. ด้านการออกแบบหน้าจอการสืบค้น

ผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการออกแบบหน้าจอการ

สืบค้น มีค่าร้อยละสมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น
ทุกระยะ (ร้อยละ 84.62, 84.40, 85.19 และ
89.66 ตามลำดับ) นั้นแสดงให้เห็นว่า
คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขการออกแบบ
หน้าจอการสืบค้นได้ตรงกับความต้องการของ
ผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัยและพัฒนาฐานข้อมูลใน
ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบข้อสังเกตในการพัฒนา
ฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม KP 2.0 คือ จะ
สามารถทำการอัปโหลดไฟล์ (Upload file)
ข้อมูลได้เฉพาะกับ Internet Explorer เว็บเบราว์เซอร์
เท่านั้น ยังไม่สามารถรองรับการทำงาน
กับเว็บเบราว์เซอร์อื่น ๆ ได้ เช่น Mozilla Firefox
 เป็นต้น

2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ควรได้มีการศึกษาและพัฒนา

ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ด้วยโปรแกรม
Knowledgebase Publisher: Version 4.0.1 ซึ่ง
เป็นเวอร์ชันใหม่ล่าสุด เพื่อสำนักวิทยบริการ
จะได้มีฐานข้อมูลอีสานสนเทศที่มีศักยภาพใน
การจัดการฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญาอีสานและ
อีสานศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิ
ปัญญาอีสานและสนับสนุนวิสัยทัศน์ของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มุ่งสู่การเป็น
มหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำของโลก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยการทดลอง
ประสิทธิผลการค้นคืนสารสนเทศจาก
ฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

2. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลอีสาน
สนเทศกับฐานข้อมูลอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง
กัน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ กมลรัตน์, ณัฐพล ฤทธิธรรม, อำนาจ สุนาพรหม, จิตรัตน์ แว่นเรืองรอง, สุรพร พงษ์สุวรรณ และพิรพงษ์ พิศิษฐ์
พงศ์. (2551). การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง “ลายผ้าพื้นเมืองจังหวัดสกลนคร” เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล
สารสนเทศ ผ่านเว็บแอปพลิเคชัน. วารสารบัณฑิตศึกษา ฉบับพิเศษ การนำเสนองานวิจัยและงานสร้างสรรค์
ในสัปดาห์ส่งเสริมวิชาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปี 2551. 5(19), 1-11.
- ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์. (2554). กลยุทธ์การจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น: ภารกิจของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อ
สังคมไทย. อินฟอร์เมชัน. 18 (2), 55-71.
- ชมพูนุช บุญญวรรณ. (2545). ข้อมูลออนไลน์กับเสียงสะท้อนกลับของผู้ใช้บริการ. วารสารสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 9 (ฉบับสารสนเทศดิจิทัล), 38-42.

เซอร์บิตคอตคอม. (©2546-2553: ออนไลน์). KnowledgebasePublisher : การสร้างฐานความรู้.

ค้นจาก <http://xirbit.com/html/articles/kbinstall.html>

นัชกา เดิขุนทด. (2548). บุคลากรและการพัฒนามูลฐานงานข้อมูลท้องถิ่นในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.

อินฟอร์เมชั่น 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), 63-74.

นิเวศ ศรีธัญรัตน์. (2552). การพัฒนาฐานข้อมูลจัดเก็บและค้นคืนสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ฉบับพิเศษ การประชุมทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ครั้งที่ 5, 310-315.

รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อการบริหาร,

เล่มที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐาน. (2546). ขอนแก่น: ศูนย์ภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อการบริหาร,

เล่มที่ 2 วิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น. (2546). ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา ศูนย์ภูมิสารสนเทศ

เพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจารณ์ พานิช. (2546). การจัดการความรู้, หน้า 74-101 ใน เอกวิทย์ ฌ กลาง และคนอื่น ๆ. (2546).

ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

สมชาย วรรณญาณไกร. (2545). ฐานข้อมูลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา. บรรณารักษศาสตร์และสารานุกรมศาสตร์

มข. 20(1), 28-42.

_____. (2549). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศบนเว็ลด์ไวด์เว็บ. วารสารมนุษยศาสตร์

ปริทรรศน์. 28(1), 28-22.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). คู่มือการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2554). นนทบุรีศึกษา. ค้นจาก

<http://www.odi.stou.ac.th/nonthaburi-studies>

เอกวิทย์ ฌ กลาง และคนอื่น ๆ. (2546). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

Double, Jade LLC. (©2010). What is KBPublisher. [Homepage]. Retrieved from

<http://www.kbpublisher.com/>

Stueart, Robert D. (1993). Library and information education at the crossroads. *Asian Libraries* 3, 4

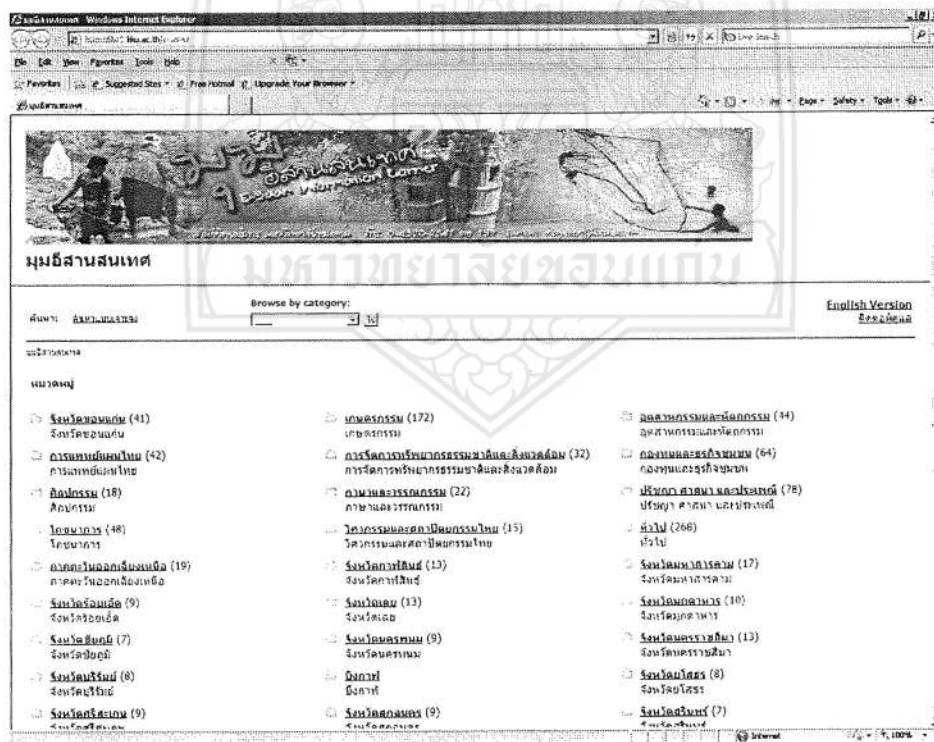
(December), 15-22.

ภาคผนวก

รูปที่ 1 หน้าหลักเว็บไซต์มูลนิธิสถานสนเทศ

รูปที่ 2 หน้าสืบค้นฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

รูปที่ 3 ตัวอย่างบทความในฐานข้อมูลอีสานแดนเทศที่มีคนอ่านมากที่สุด

ประเพณีแต่งงานชาวอีสาน (ประเพณีกินดอง)

[illegible]